

LUNA SEPTEMBRIE, ÎN 8 ZILE

STIHIRI PROSOMICE

NAȘTEREA MAICII DOMNULUI

Tălmăcite după canoanele imnografiei bisericești

CUVENITĂ LĂMURIRE

Stihiri prosomice este adaptarea pe limba noastră a originalului *στιχηρὰ προσόμοια*, evitând înadins slavonismul *podobie* sau, în context *podobnice*, care nu a spus nimic nu numai nouă, ci nici celor din limba cărora provine și a cărui etimologie sau simplă explicare nu este la îndemâna românilor, pe de o parte, iar pe de alta, a merge direct la izvoare este, fără îndoială, calea cea mai corectă și sigură, atât filologic, cât și liturgic.

Formularea *stihiri prosomice* am adoptat-o doar în titlu din dorința de a împământenii un concept și nu un termen, iar conceptul să-l explicăm, să-i expunem conținutul ideatic, precum și importanța liturgică. În slujba propriu-zisă am folosit o formulare cât mai românească posibil, care să fie pe înțelesul tuturor, dar care să își împlinească rolul tipiconal.

Nădăjduim că, după ce conceptul va fi asimilat în cultura noastră bisericească, se va găsi un termen românesc potrivit. În momentul de față favorit și chiar folosit de unii ar fi *asemănândă* sau *stihiri asemănânde*, dar, după cum poate observa orice român, acum acest termen are o rezonanță neobișnuită, străină tocmai pentru că el nu poartă conținutul ideatic liturgic pe care ar trebui să-l redea. Însă, așa cum se întâmplă întotdeauna, vorbitorii, utilizatorii vor decide de-a lungul vremii.

Un alt aspect foarte important care trebuie să-l conștientizăm este că ceea ce numim noi simplu *slujbă* este de fapt numai *textul* slujbei sau, mai bine zis, textul imnelor care sunt cuprinse în slujbă, iar aceste imne – imn=text+melodie – alcătuiesc cuprinzătorul gen imnografic, alcătuit, la rândul său, din mai multe specii/feluri de imne, care pot fi clasificate după mai multe criterii.

Așadar, ținând seama de toate aceste precizări, o posibilă și, desigur, neîndestulătoare definiție a *stihirii prosomice* ar fi: specia genului imnografic alcătuită după un model, adică asemănătoare (*προσόμοιον-prosomia*) cu o altă stihiră care s-a impus în conștiința Bisericii drept insuflată de Duhul Sfânt. Are, prin urmare, o structură prozodică fixă, după stihira pe care o copiază (aceiași număr de silabe, iar accentele cuvintelor cad în același loc). Este, și în aceasta constă aspectul cel mai important, și o formă aparte de rugăciune, fiindcă psalmodiind un imn purtător de Duh, așa cum a ieșit din mâinile sfinților imnografi, mintea noastră, atât a psaltului, cât și a celui care ascultă, are mai multe propte, are cele mai favorizante condiții să intre în legătură nemijlocită cu însăși inspirația originară. Stihira după care a fost alcătuită (numită în actualele cărți de slujbă prin sintagma *însuși glasul*) este indicată la început. Sunt cele mai iubite în Biserică pentru că sunt cele mai ușor de învățat și pot fi cântate de oricine, nu numai de psalții specializați. Prin ele o slujbă are șansa să iasă bine și fără prezența unui psalt bun. Exemplu grăitor, dar din păcate unic, este slujba Prohodului Domnului, care se cântă în Vinerea Mare. Se mai numesc *podobii* sau *asemănânde*.

Considerăm că până la publicarea unui *Prosomier* românesc, care va fi un reper comun tuturor, numirea prosomiei originale, în grecește, este de neapărată trebuință.

Melurghisirea: Ilie Rareș Cîmpean

Tehnoredactarea: Mihai Telescu

Icoana: Răzvan Bădescu

LUNA SEPTEMBRIE, ZIUA A OPTA

NAȘTEREA MAICII DOMNULUI LA UTRENIE

După catisma întâi, sedealna, glasul al 4-lea, asemenea cu:

Spăimântatu-s-a Iosif... (Κατεπλάγη Ἰωσήφ)

Strigă, Davide, spunând' cele ce Domnul ți-a jurat!

Cele ce mi S-a jurat, iată, acum le-a și plinit:

din rodul pântecelui meu dându-mi pe Fecioara

din care S-a născut noul Adam, Hristos,

veșnic Împărat șezând pe tronul meu,

și-mpărătește astăzi Cel ce are' Împărăție ce nu se clatină.

Cea stearpă naște' pe Născătoarea' Dumnezeului nostru.

Slavă..., Și acum..., aceeași.

După catisma a doua, sedealna, glasul al 4-lea, asemenea cu:

Spăimântatu-s-a Iosif... (Κατεπλάγη Ἰωσήφ)

Din rădăcina lui Iesei' și din sămânța lui David

pentru noi se naște azi' dumnezeiasca Mariam

și se-nnoiesc și se îndumnezeiesc toate.

Bucurați-vă, ceruri și pământ,

pe-aceasta s-o cântați, toate neamurile!

Se veselește Ioachim, iar Ana' se desfătează strigând așa:

„Cea stearpă naște' pe Născătoarea' Dumnezeului nostru.”

Slavă..., Și acum..., aceeași.

După Polieleu, sedalna, glasul al 8-lea, asemenea cu:

Porunca cea cu taină... (Τὸ προσταχθέν)

Veselească-se cerul și pământul,
căci dumnezeiesc cer pe pământ se naște astăzi,
dumnezeiasca Mireasă, din făgăduință.
Cea stearpă prunc alăptează, pe Mariam,
se bucură de-a ei naștere Ioachim,
căci toiagul născutu-s-a' din care a odrăslit
Hristos, din davidicescul neam.' Minune neîntâlnită!

Slavă..., Și acum..., aceeași.

După cântarea a 3-a, sedalna, glasul al 4-lea, asemenea cu:

Spăimântatu-s-a Iosif... (Κατεπλάγη Ἰωσήφ)

Preacurata Mariam' ce L-a născut pe Dumnezeu
ca un nor ne-a strălucit,' de luminare purtător,
și din cei drepți iese astăzi spre slava noastră.
De acum Adam nu va mai fi osândit;' Eva din legături dezlegatu-s-a.
Pentru aceasta noi cu îndrăzneală' celei curate îi strigăm așa:
„De bucurie' se umple lumea' la a ta naștere!”

Slavă..., Și acum..., aceeași.

LUMINÂNDA

Glasul al 2-lea, asemenea cu: *Femei, auziți... (Γυναῖκες ἀκουτίσθητε...)*

Săltează și se bucură' a lumii toată marginea' de a ta naștere, Pruncă,
de Dumnezeu Născătoare,' ceea ce de bărbat nu știi,
c-ai dezlegat părinților' toată-ntristarea nenașterii,
dar și al Evei, strămoașei,' blestem acum se dezleagă.

Alta, asemenea.

Adame, înnoiește-te' și Eva, preamărește-te!' Să dănțuiască prorocii' și, cu apostolii, dreptii!' Lumea acum se bucură,' oamenii toți și îngerii, că din cei dreپți ia naștere,' din Ioachim și din Ana, de Dumnezeu Născătoarea.

LAUDELE

Punem stihurile pe 4 și cântăm următoarele stihiri:

Glasul 1, asemenea cu: *O, preaslăvită minune!* (Ὡ τοῦ παραδόξου θαύματος!)

O, preaslăvită minune! Al vieții izvor ia din stearpă naștere și-al harului rod acum' luminat se pârguie.' Te bucură, Ioachim, că ești părinte al Maicii Stăpânului,' de-acum tu seamăn nu ai între părinții trupești, Fericitule;' căci sfântul locaș, Fecioara, ce-a primit pe Dumnezeu,' al sfințeniei munte,' ni se dă prin tine tuturor.

O, preaslăvită minune! Rodul ce-a strălucit din cea stearpă tuturor prin voia lui Dumnezeu' Atotțiitorului' dezleagă lumii de tot neputința de-a rodi bunătățile.' Voi, maicilor, dănțuiți cu maica Maicii Stăpânului și strigați:' Bucură-te, cea de har plină, cu tine este Domnul,' Cel ce lumii, prin tine,' dăruiește mare mila Sa!

Stâlp fiind al cumințeniei și lăcaș luminos strălucindu-ne prin har Ana s-a arătat,' când a dat naștere' rodului fecioresc, și-a fecioriei puternică pavază,' podoabei cu-adevărat și întăririi fecioarelor tuturor' și a fecioriei slavă, care dă credincioșilor' arătat, ca răsplată,' cu bogăție mare mila ei.

LA LITURGHIE

Fericirile din Cântarea a 3-a a întâiului canon și din Cântarea a 6-a a celui de-al doilea.

Din Cântarea a 3-a. Glasul al 2-lea, irmos: *Întărește-ne pe noi...* (Στερέωσον ἡμᾶς)

Stih: Fericii cei milostivi, că aceia se vor milui.

**Trăind lui Dumnezeu fără pată, voi' născut-ați a tuturor mântuirea,
de Dumnezeu cugetătorilor' părinți ai celei ce Viața născutu-ne-a.**

Stih: Fericii cei curați cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu.

**Stăpânul, Cel ce viață dă tuturor,' din stearpă vlăstar a scos pe Fecioara
și-a făcut-o Luiși vrednică,' fără stricare păzind-o după naștere.**

Stih: Fericii cei de pace făcători, că aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema.

**Pe-al Anei rod, Maria, ce Strugurul' de viață purtător născutu-L-a astăzi,
s-o cântăm ca pe o vrednică' de Dumnezeu Născătoare și pavază.**

Din Cântarea a 6-a. Glasul al 8-lea, irmos: *Ca apele mării...* (Ὡς ὕδατα θαλάσσης)

Stih: Fericii cei prigoniți pentru dreptate, că a lor este Împărăția cerurilor.

**Cântăm în imne sfânta ta naștere,' cinstim făr' de sămânță
zămislirea ta,' Mireasă dumnezeiască, Fecioară.
Săltează cu noi cereștile cete' și sufletele sfinților.**

Stih: Fericii veți fi când vă vor ocări și vă vor prigoni și vor zice tot cuvântul rău împotriva
voastră, mințind pentru Mine.

**Pe tine care ești Sfânta Sfintelor,' Curată, înțelepții părinți ai tăi
mutatu-te-au într-a Domnului casă,' în cinste să crești
și pentru El maică' sfântă gătindu-te.**

Stih: Bucurați-vă și vă veseliți, că plata voastră multă este în ceruri.

**Săltați dănțuind, sterpe și maicilor,' și cele fără rod,
îndrăzniți acum,' căci stearpa a odrăslit pe Maria,
cea care șterge durerile Evei' și-a' lui Adam blestem.**

Slavă...

Curată, întru tine se laudă' acum taina Treimii,
slăvindu-Se, ' căci Tatăl binevoit-a, Cuvântul
în tine sălăsluitu-S-a, Duhul' pe tine umbritu-te-a.

Și acum...

Făcutu-te-ai de aur cădelniță, ' că Focul a venit
într-al tău pânțec' din Duhul cel întru tot Sfânt, Cuvântul,
și-n chip de om S-a văzut dintru tine, ' Maică a Domnului.

MEGALINARIA*

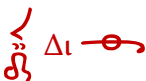
Din făgăduință se naște azi' preanevinovata' Născătoare de Dumnezeu,
ca izbăvitoare, ' din Ioachim și din Ana, ' Maria cea curată,
și lumea se bucură.

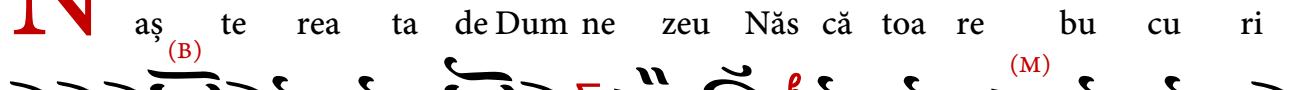
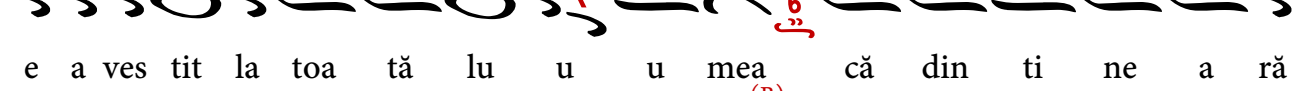
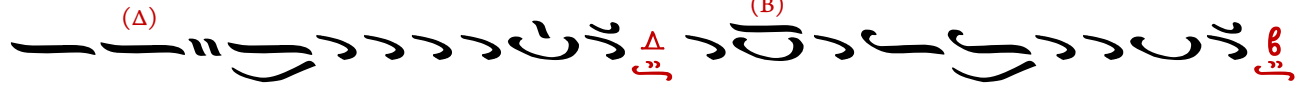
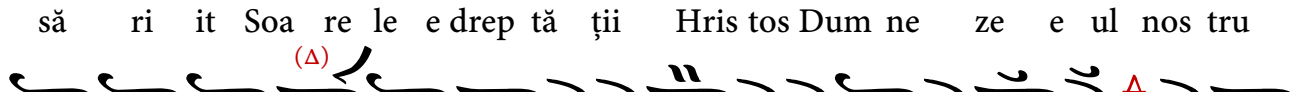

* Megalinaria se pune la Sfânta Liturghie, după Axion, înainte de ectenia *Pe toți sfinții pomenindu-i.*

Troparul.

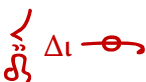
După tradiția aghiorită.

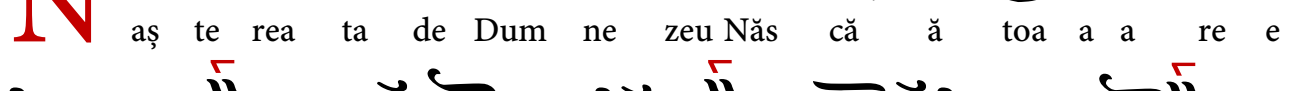
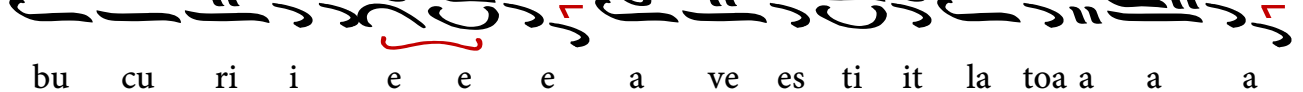
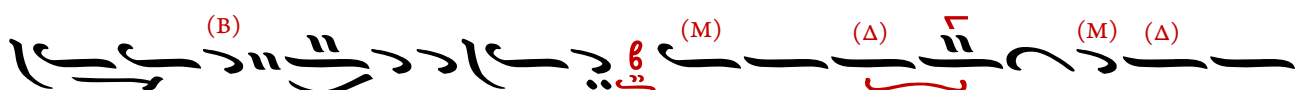
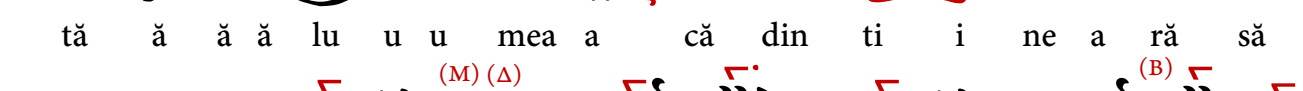
Glas

 Naș te rea ta de Dum ne zeu Năs că toa re bu cu ri

 e a ves tit la toa tă lu u u mea că din ti ne a ră

 să ri it Soa re le e drep tă ții Hris tos Dum ne ze e ul nos tru

 și dez le gând bles te mul a dat bi ne cu vân ta re și stri

 când moa ar tea ne-a dă ru it no uă vi a ță veș ni că

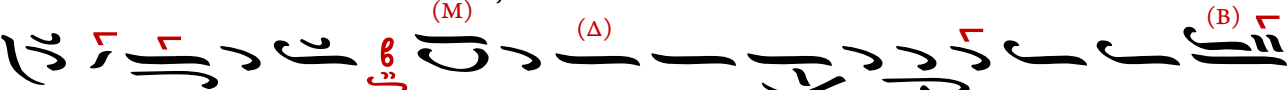
Același Tropar. Pe larg.

După melosul ieromonahului Teofan Vatopedinul.

Glas

 Naș te rea ta de Dum ne zeu Năs că ă toa a a re e

 bu cu ri i e e e a ve es ti it la toa a a a

 tă ă ă ă lu u u mea a că din ti i ne a ră să

 ri it Soa a re e le drep tă ă ă ă ă ții Hris to o os

 Du u um ne e ze e u ul no o o os tru și

 dez le gând ble es te e e mul a dat bi i ne e cu u

 vân ta a a a re și i i i i stri i i i câ â and

 moa a a ar tea ne-a a dă ru i it no o uă vi a

 a ță ă ve e e e eș ni i i i că

La Utrenie. Întâiul rând de Sedelne.

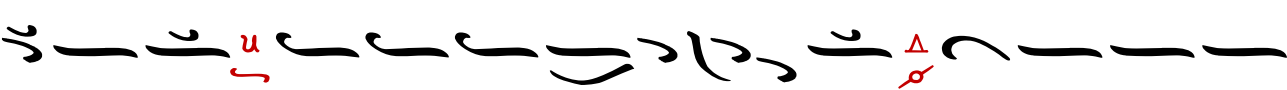
Glasul al 4-lea. Κατεπλάγη Ἰωσήφ.

Glas

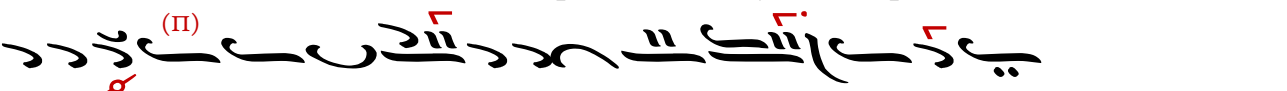

 S tri gă Da vi de spu nând ce le ce Dom nul ți-a ju rat

 Ce le ce e mi i S-a ju rat ia tă a cum le-a și pli nit din

 ro dul pân te ce lui meu dân du-mi pe e Fe cioa a a ra din ca

 re S-a năs cut no ul A da am Hris tos ve eș ni ic

 Îm pă rat še zând pe tro o nul meu și-m pă ră țeș

 te as tăzi Cel ce a a re Îm pă ră ți e ce nu u se

 cla ti i nă cea stea ar pă na a aș te pe Nă ăs că toa

 a a rea Dum ne ze u u lui no o o os tru

Slavă..., Și acum..., aceeași.

Al doilea rând de Sedelne.
Glasul al 4-lea. Κατεπλάγη Ἰωσήφ.

Glas Δι

(Π)
D in ră dă ci na lui Ie sei și din să mân ța lui Da
vid pen tru no oi se e naș te azi dum ne ze ias ca Ma ri
am și se-n no iesc și se în dum ne ze ie e esc toa a a te
bu cu ra ți vă ce ruri și i pă mânt pe-a cea as ta a
s-o cân tați toa te nea a mu ri le se ve se leș te I
oa chim iar A a na se des fă tea ză ă strigând a a șa cea
(Δ) stea ar pă na a aș te pe Nă ăs că toa a a rea Dum ne
(Π)
ze u u lui no o o os tru

Slavă..., Și acum..., aceeași.

Sedelnele după Polieleu.
Glasul al 8-lea. Τὸ προσταχθέν.

Glas λ Νη

(N)
V e se lea as că se ce rul și pă mâ â ân tul căci
dum ne ze ie esc cer pe pă mânt se naș te a a as tăzi

 dum ne ze ias ca Mi rea să din fă gă du in ță cea

 stea ar pă prunc a lăp tea a ză pe Ma ri am se bu u cu

 ră de-a ei na aș te re I oa chim căci to ia gu ul năs cu

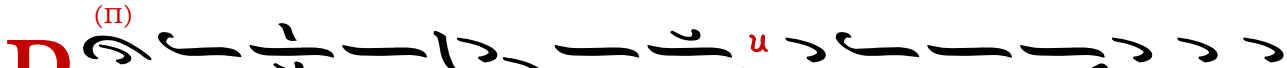
 tu s-a din ca re a o drăs lit Hris tos din da vi di

 ces cu ul neam mi nu u ne ne în tâl ni i i i tă

Slavă..., Și acum..., aceeași.

Sedelnele după Cântarea a 3-a.
Glasul al 4-lea. Κατεπλάγη Ἰωσήφ.

Glas Δι

P rea cu ra ta Ma ri am ce L-a năs cut pe Dum ne

 zeu ca un no or ne-a a stră lu cit de lu mi na re pur tă

 tor și din cei drepți ie se as tăzi spre sla a va noa a as tră de

 a cum A dam nu va mai fi i o sân dit E e va din le

 gă turi dez le ga a tu s-a pen tru a ceas ta noi cu

 în drăz nea a lă ce lei Cu ra te e-i stri găm a a șa de

bu u cu ri i i e ^(Δ) se u um ple lu u u mea la A a ta
 naș te e e re

Slavă..., Și acum..., aceeași.

Condacul.

Glas ^(Δ) ^(B)
 I o a chim și A na din de făi ma rea ne naș te rii
 de fii iar A dam și E va din stri că ciu nea mor ții s-au slo
 bo zit Prea cu ra tă în tru sfân tă naș te rea ta a ceas ta
 o prăz nu ieș te și i po po o rul tău de vi na gre șa
 le lor iz bă vin du se când stri gă că tre ti i i ne
 cea stear pă naș te pe Năs că toa a rea de Dum ne zeu și
 hră ni toa rea vi e ții noa as tre e e

* sau astfel, fără sfârșit: ^(B)
 noa a as tre

Luminânda.

Glasul al 2-lea. Γυναῖκες ἀκουτίσθητε.

Glas Bov

S ă l tea ză și i se bu u cu ră a lu mii toa a tă
 ma ar gi nea de a ta naș te e re Pru un că de Dum ne
 zeu Nă ăș că toa a re ce ea ce de e e bă r
 ba at nu știi c-ai dez le ga at pă ri in ți lor toa tă-n tris
 ta rea a ne na aș te rii dar și al E ve ei stră
 moa a șei bles tem a cum se e dez lea a a gă

Alta, asemenea.

A da me î în no ie eș te te și E va prea a mă
 re eș te te să dăn țu ias că ă pro ro o cii și cu a
 pos to o lii dre ep ții lu mea a cu u um se
 bu u cu ră oa me nii to oți și î în ge rii că din cei
 dre epți ia na aș te re din I oa chim și i din A a
 na de Dum ne zeu Nă ăș că toa a a rea

de har cu ti ne es te Do om nul Cel ce lu mii prin ti i ne

dă ru ieș te ma re mi i la a Sa

3. ^(II) S tîlp fi ind al cu min țe ni ei și lă ca aș lu mi nos stră

lu cin du ne prin har A na s-a a ră tat când a dat na aș te e re

ro du lui fe cio resc și-a fe cio ri ei pu te e e er ni

că pa vă ză po doa bei cu-a de vă rat și în tă ri rii fe

cioa a re lor tu tu ror și a fe cio ri ei sla a vă ca a

re dă cre din cio și lor a ră tat ca răs pla a tă cu bo

gă ți e ma re mi i la a ei

Aceleași Stihiri. Pe larg.

Glas $\frac{9}{8}$ Πα ♀ Δι

1. ^(II) O prea slă vi i tă mi nu u u ne al vi e e

e ții iz vor ia a a din stea ar pă ă na a aș

te e re e și-al ha a a ru lu ui rod a a cu um

lu mi nat se e pâ âr gu u ie e te bu u cu
 ră ă I oa a chim că e ești pă ri in te al Ma a a ai
 cii Stă ă pâ â â nu u lu ui de-a cu um tu sea a
 măn nu u ai în tre e pă ri in ții tru pe e e ești Fe e
 ri i ci i tu u le e căci sfân tul lo caș Fe e
 cioa a a a ra a a a ce-a pri mi it pe e Du
 u um ne e ze eu al sfin țe e ni e ei mu u
 un te ni se dă prin ti ne e tu u u u u tu u u u
 ror

2. **O** prea slă vi i tă mi nu u u ne ro dul ce-a a a
 stră lu cit di i in cea stea ar pă ă tu u tu
 u ro or prin vo o o ia lu ui Dum ne e ze eu A a
 tot ți i i to o ru u lu ui dez lea a gă lu u
 mii de e tot ne e pu ti in ța de a ro di i i i

bu nă ă tă ă ți i le e voi ma ai ci lo or dăn
 tu u iți cu ma ai ca Ma ai cii Stă pâ â â â nu u
 lu ui și i stri i ga ați Bu cu ră te cea pli i
 nă ă de e ha a a ar cu ti ne e es te e
 Do o o om nu ul Cel ce lu u mii pri in ti i
 i ne dă ru ieș te ma re e mi i i i i la a a a

Sa

Δ
 83

3. S^(II) tîlp fi ind al cu u min țe ni i ei și lă ca a aș
 lu mi nos stră ă ă lu ci in du u ne e pri
 in ha ar A a a a na s-a a ră ă ta at cî and
 a da at na aș te e re e ro o du lu ui fe cio
 o resc și-a fe e cio ri i ei pu te e e er ni
 că ă pa a vă ă ză ă po doa a bei cu-a a de vă
 ă rat și î în tă ri i rii fe cioa a a a re e lo or

tu u tu u ro or și a fe cio ri e ei sla a
a a vă ă ă ă ca re dă ă cre di in cio o
și i lo or a ră ta at ca ră ăs pla a a tă
cu bo gă ți e ma re e mi i i i i la a a a ei

La Dumnezeiasca Liturghie. Troparele Fericirilor.
Din Cântarea a 3-a. Glasul al 2-lea. Στερέωσον ἡμᾶς.

Glas Πα

8. **T** ră ind lui Dum ne zeu fă ră pa tă voi năs cu t-ăți
a tu u tu ror mân tu i rea de Dum ne zeu cu ge tă to
ri lor pă rinți ai ce lei ce Via a ța năs cu tu ne-a
7. **S** tă pâ nul Cel ce via ță dă tu tu ror din stear pă
vlăs ta ar a scos pe Fe cioa ra și-a fă cu t-o Lu își vred ni
că fă ră stri ca re pă zin d-o du pă naș te re
6. **P** e-al A nei rod Ma ri a ce Stru gu rul de vi
a ță pur tă to or năs cu tu L-a as tăzi s-o cân tăm ca pe o

vred ni că de Dum ne zeu Năs că toa a re și pa vă ză

Din Cântarea a 6-a. Glasul al 8-lea. Ὡς ὕδατα θαλάσσης.

Glas λ ϣ Νη Ϟ

5. ^(N)
C ân tăm în im ne sfâ ân ta ta naș te re cin stim făr'
de să mân ță ză mis li rea ta Mi rea să dum ne ze ia as că
Fe cioa ră săl tea ză cu noi ce reș ti le ce e te
și su fle te le sfi in ți i lor

4. ^(N)
P e ti ne ca re e ești Sfân ta Sfin te lor Cu ra tă
în țe lep ții pă rinți ai tăi mu ta tu te-au în tr-a Do om nu lui
ca să în cin ste să crești și pen tru El ma ai că sfâ ân
tă gă ti in du u te

3. ^(N)
S ăl tați dăn țu ind ste er pe și mai ci lor și ce le
fă ră rod în drăz niți a cum căci stear pa + a o drăs li it pe Ma
ri a cea ca re ște er ge du re ri le E e vei

și-a' lui A da am ble es tem

S la vă Ta tă lui și Fi u lui și Sfân tu lui Duh

2. C^(N) u ra tă în tru ti i ne se la u dă a cum tai

na Tre i mii slă vin du Se căci Ta tăl bi ne vo i t-a Cu

vân tul în ti ne să lăș lu i tu S-a Du hul pe ti i ne um

bri i tu u te-a

S i a cum și pu ru rea și în ve cii ve ci lor A min

1. F^(N) ă cu tu te-ai de a a ur că del ni ță că Fo cul

a ve nit în tr-al tău pân te ce din Du hul cel în tru tot Sfânt

Cu vân tul și-n chip de om S-a vă zut din tru ti i ne

Ma ai că a Do om nu u lui

Megalinaria.
Glasul al 2-lea. Τὴν τιμιωτέραν.

Glas Δι

D^(Δ) in fă gă du i i in ță se na aș te e e a
a azi ^(Δ) prea ne vi no va a a ta a Năs că toa a a re
de Du um ne e e zeu ^(Δ) ca iz bă vi i i toa a a
re e ^(Δ) din I oa chi i im și din A a a a a a na
Ma ri a a a cea a a cu ra a tă și lu mea se e
bu u cu u u ^(Γ) ră ^(Δ) ă ă ă ă